

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МЕНЕДЖМЕНТ ЗЕД

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «МЕНЕДЖМЕНТ ЗЕД» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Наталія Хомюк, доцент, завідувач кафедри менеджменту, доктор економічних наук

Силабус погоджено
Гарант ОПП Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 2 від 04 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 073 Менеджмент, Менеджмент, Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 34 год.
		Самостійна робота 46 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Хомюк Наталія Леонідівна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Посада – доцент, завідувач кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0505008925

Електронна пошта: Khomiuk.Nataliia@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Менеджмент ЗЕД» спрямований на формування фахових компетенцій у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, використання досягнень найкращого практичного досвіду. Особлива увага приділяється здобуттю практичних навиків розробки та реалізації політики управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітні компоненти «Менеджмент», «Соціальний менеджмент», «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків», Управлінський аналіз».

Постреквізити: освітні компоненти «Проектний менеджмент», «Стратегічний менеджмент», «Інноваційний менеджмент», «Управління конкурентоспроможністю», виробнича практика з функціональних сфер діяльності організації, підготовка кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення освітнього компонента – оволодіння системою теоретично-

методологічних аспектів та практичних інструментів менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, які забезпечать отримання загальних та професійних компетенцій для обґрунтування, розробки та реалізації стратегії підприємства при виході на зовнішній ринок.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: розкриття методологічних основ менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, дослідження нормативно-правової бази регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств, вивчення видів та форм зовнішньоекономічної діяльності, ознайомлення з основними процедурами укладання зовнішньоекономічних контрактів, управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування й аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 13. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Освоєння освітнього компонента «Менеджмент ЗЕД» сприятиме освоєнню таких soft skills як: комунікативність, критичне мислення та аналіз, системне

мислення, адаптивність, здатність ефективно взаємодіяти та комунікувати з представниками інших країн під час ділового спілкування.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усь ого	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Кон с.	*Форма контролю /Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності						
Тема 1. Методологічні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	8	2	2	3	1	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 2. Методи менеджменту ЗЕД	7	2	2	3	0	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності	10	2	4	3	1	УО (1), СЗ (2), Т (1) / 4
Тема 4. Етика бізнес-комунікацій при управлінні ЗЕД	7	2	2	3	0	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Topic 5. Corporate Social Responsibility in Management of Foreign Economic Activity	7	2	2	3	0	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Topic 6. Cross-Border Cooperation in Organization of Foreign Economic Activity	8	2	2	3	1	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Разом за модулем 1	47	12	14	18	3	16
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти менеджменту зовнішньоекономічної діяльності						
Тема 7. Сутність, принципи та види планування в ЗЕД	7	2	2	3	0	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 8. Стратегії виходу підприємства на зовнішні ринки	7	2	2	3	0	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 9. Організація торгово-посередницької діяльності підприємств на зовнішніх ринках	7	2	2	3	0	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 10. Організація оформлення та укладання зовнішньоекономічних контрактів	7	2	2	2	1	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 11. Організація міжнародних розрахунків і банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	7	2	2	3	0	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 12. Управління ціноутворенням у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	7	2	2	3	0	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 13. Управління персоналом та мотивування працівників у сфері ЗЕД	7	2	2	2	1	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 14. Контролювання зовнішньоекономічної діяльності	8	2	2	3	1	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 15. Управлінські рішення та ризику у ЗЕД	8	2	2	3	1	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 16. Діагностика ефективності менеджменту зовнішньоекономічної	8	2	2	3	1	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3

діяльності						
Разом за модулем 2	73	20	20	28	5	24
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин / Балів	120	32	34	46	8	100

Форми контролю: усне опитування (УО), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (СЗ).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Менеджмент ЗЕД» передбачає: підготовку до практичних занять відповідно до плану та графіку виконання завдань; оформлення результатів практичних завдань відповідно до плану самостійної роботи; підготовку до усіх видів контролю, зокрема написання поточних контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання завдань. Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно із встановленим графіком.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в методичних вказівках до самостійної роботи «Менеджмент ЗЕД».

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез із виступом на конференції – 5 балів, без виступу – 3 бали за умови, що тематика публікацій відповідає змісту тем освітнього компонента; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або екзамену (60 балів)).

Екзамен складається в усній формі згідно затвердженим розкладом. Білети складено відповідно до структури освітнього компонента. Містять 3 запитання, кожне запитання оцінюється в 20 балів. Максимальна оцінка – 60 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Характеристика причин та передумов розвитку зовнішньоекономічної діяльності.
2. Суть та особливості зовнішньоекономічної політики країни.
3. Сутність та принципи менеджменту ЗЕД.
4. Рівні сучасної системи зовнішньоекономічної діяльності.
5. Методи управління у ЗЕД.
6. Основні теорії ЗЕД.
7. Інструменти зовнішньоекономічного регулювання на регіональному рівні.
8. Основи організації ЗЕД на підприємстві.
9. Основні норми та правила бізнес-етикету.
10. Техніки спілкування з представниками інших культур.
11. Національні особливості ділових відносин з представниками різних країн світу.
12. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу при менеджменті ЗЕД.

13. Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність менеджера при управлінні ЗЕД.

14. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу.

15. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні.

16. Обґрунтування виходу підприємства на зовнішній ринок та основні управлінські підходи до його вибору.

17. Вибір зовнішнього ринку та варіанту виходу підприємства на нього.

18. Експорт товарів як традиційна форма виходу підприємства на зовнішній ринок.

19. Спільна підприємницька діяльність та пряме зовнішнє інвестування.

20. Сутність та структура міжнародного територіального співробітництва .

21. Значення транскордонного співробітництва при організації ЗЕД.

22. Поняття, види і класифікація контрактів у менеджменті ЗЕД.

23. Підготовка і укладання зовнішньоторгових договорів купівлі-продажу при ЗЕД.

24. Основні форми міжнародної торгівлі.

25. Правила Інкотермс 2020.

26. Міжнародні розрахунки та їх основні форми.

27. Розрахунки векселями та чеками.

28. Кредитування та фінансування ЗЕД підприємства.

29. Система планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

30. Тактичне планування зовнішньоекономічної діяльності.

31. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності.

32. Особливості управління персоналом у менеджменті ЗЕД.

33. Підготовка персоналу для роботи за кордоном.

34. Посадові обов'язки менеджерів ЗЕД та фахівців у сфері ЗЕД.

35. Зарубіжний досвід мотивації персоналу.

36. Ціни і цінова політика на світовому ринку.

37. Фактори ціноутворення у ЗЕД підприємства.

38. Цінові стратегії підприємства на зовнішньому ринку.

39. Методологія визначення ціни на зовнішніх ринках.

40. Сутність контролювання зовнішньоекономічної діяльності.

41. Етапи контролювання зовнішньоекономічної діяльності.

42. Мета, завдання, суб'єкти та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

43. Сутність та методи державного регулювання ЗЕД.

44. Нетарифні методи регулювання, їх класифікація і характеристика

45. Сутність митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні.

46. Поняття митного тарифу.

47. Види митних режимів.

48. Основні митні документи та порядок митного оформлення.

49. Мито як інструмент економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

50. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
51. Сутність та характеристика ризиків ЗЕД.
52. Класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності.
53. Напрями мінімізації ризиків при здійсненні ЗЕД.
54. Діагностування загрози банкрутства суб'єктів ЗЕД.
55. Методи страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності.
56. Поняття і види торговельно-посередницьких операцій.
57. Посередники та їх послуги у міжнародній торгівлі.
58. Організаційні форми торговельно-посередницьких операцій.
59. Види економічного аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
60. Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом

освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Менеджмент ЗЕД: конспект лекцій / укладач Н.Л. Хомюк. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 100 с.
2. Менеджмент ЗЕД: методичні вказівки до самостійної роботи / Хомюк Н.Л. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2023. 68 с.
3. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
4. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств: навчальний посібник / укл. А. Р. Дунська, К.О. Кузнєцова. Електронне мережне навчальне видання. Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. 181 с.
5. Promoting the European integration processes in the Eastern Partnership countries: national and regional policy instruments: monograph / NAS of Ukraine. SI "Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy of NASU"; edited by Khrystyna Prytula and Ioan Horga. Lviv, 2022. 224 p.
6. Транскордонне співробітництво: правові основи та успішні практики: посібник / за заг. ред. В.А. Устименка; ред.-упоряд. Гук А.К., Санченко А.Є. К., 2020. 152 с.
7. Akimova L., Khomiuk N., Bezena I., Lytvynchuk I., Petroye O. Planning Of Socio-Economic Development Of The Territories (Experience Of European Union). *International Journal Of Management*. 2020. Vol. 11. Issue 4. P. 567–575.
8. Хомюк Н.Л., Романюк А. Теоретичні засади антикризового управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 4 (36). С. 120–127.
9. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>
10. Офіційний веб-сайт законодавства Європейського Союзу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
11. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>